DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 5 kwietnia 1952 r. Nr 2 Poz. 7—13

TREŚĆ:

Poz. 7.

ZARZĄDZENIE

w sprawie zmiany przepisów o ustaleniu ilości i rozmieszczeniu państwowych biur notarialnych.

Na podstawie art. 2 prawa o notariacie (Dz. U. R. P. nr 36/1951 r. poz. 276) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 1951 r. w sprawie ustalenia ilości i rozmieszczenia państwowych biur notarialnych (Dz. Urz. Min. Sprawiedliwości Nr 8/1951 r., poz. 79) wprowadza się następujące zmiany:

w § 1:

a) ustęp rozpoczynający się od słów: „w województwie koszalińskim" otrzymuje brzmienie:
w województwie koszalińskim na 8, a mianowicie w: Koszalinie, Białogardzie, Bytowie, Drawsku, Słupsku, Szczecinku, Wałczu i Złotowie;

b) ustęp rozpoczynający się od słów: „w województwie rzeszowskim" otrzymuje brzmienie:
w województwie rzeszowskim na 20, a mianowicie w: Rzeszowie, Brzozowie, Dębicy, Gorlicach, Jarosławiu, Jaśle, Kolbuszowej, Krośnie, Lesku, Lubaczowie, Łańcucie, Mielcu, Nisku, Przemyślu, Przeworsku, Sanoku, Tarnobrzegu, Leżajsku, Ropczycach i Rozwadowie.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 marca 1952 r.

Warszawa, dnia 27 lutego 1952 r.

Minister Sprawiedliwości:

w. z. **T. Rek**, podsekretarz Stanu

Poz. 8.

PISMO OKÓLNE

w sprawie należności ławników.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich
Obywateli Prezesów Sądów Powiatowych.

W związku ze zgłoszonymi przez Sądy pytaniami:

1) czy należność ławników należy wliczać do kosztów postępowania (art: 448 k.p.k. i art. 38 przep. o koszt. sąd. w sprawach cyw.);

2) czy należy wypłacać odszkodowanie za utracony zarobek ławnikom zarobkującym nie stale, bądź nie zarobkującym u osób trzecich lecz zmuszonym do wyręczania się płatną pomocą na czas nieobecności spowodowanej udziałem w posiedzeniu sądowym.

Ministerstwo Sprawiedliwości wyraża pogląd następujący:

Ad 1) W art. 76 u.s.p. i innych przepisach wypowiedziana jest zasada przyrównania ławników do sędziów. Tak jak do kosztów postępowania nie wlicza się stosownej części uposażenia sędziów, tak samo wliczać nie można należności wypłaconych ławnikom. Treść art. 448 k.p.k. i art. 38 przep. o koszt. sąd. w sprawach cyw. uprawnia jedynie do wliczenia do kosztów postępowania tych wydatków, które związane są **wyłącznie** z wyjazdem ławników do miejscowości poza siedzibą sądu (np. oględziny).

Ad 2) Ustawodawca normuje w art. 1 ustawy z dnia 8.I 1951 r. o należnościach ławników w zdaniu pierwszym prawa tych ławników, którzy są pracownikami i których stosunek pracy ma zarazem cechy czasowej stałości. Odnośnie tych osób użyty został termin „wynagrodzenie, uposażenie". Natomiast drugie zdanie wspomnianego art. 1 odnosi się do wszystkich innych ławników, którzy pracują i z tytułu pełnienia obowiązków ławnika tracą zarobek (nie wynagrodzenie). Ci ławnicy mają wedle omawianej ustawy prawo do ograniczonego co do wysokości **(odszkodowania)** za utracony zarobek. Oczywiście różnica terminologii użytej w obu powyższych zdaniach nie jest przypadkowa. W pojęciu odszkodowania mieści się poniesiona szkoda, przyjąć tedy należy, że ławnikowi (jeżeli nie ma praw wynikających ze zdania pierwszego art. 1), który przez powołanie go na posiedzenie utracił zarobek należy się odszkodowanie bez względu na to, czy jest on robotnikiem dniówkowym, rzemieślnikiem, czy wykonuje wolny zawód, czy pracuje stale, czy w pewnych tylko okresach lub dniach (np. małorolny pracujący tak we własnym gospodarstwie, jak i jako robotnik).

Przy ustalaniu odszkodowania za utracony zarobek osiągany za pracę akordową lub od sztuki należy posiłkować się analogią z art. 4 ustawy o urlopach pracowniczych. Wyjaśniając zgłoszone wątpliwości odnośnie żądań odszkodowania za utratę zarobków, które zgłaszają rolnicy — chłopi pracujący wyłącznie na własnym gospodarstwie bądź kobiety pracujące, tylko we własnym gospodarstwie, to stwierdzić należy, że zarobkiem tych osób jest wynik z całokształtu prac, które zwykle nie mają ścisłych terminów, można je odłożyć lub mogą wyręczyć w nich domownicy wskutek czego prac tych nie można uważać za zarobek z określonego dnia. Jeżeli jednak taki ławnik wykaże, że z powodu powołania go na posiedzenie i z powodu nie-

dających się odroczyć własnych czynności gospodarczych musiał wziąć płatnego zastępcę (zastępczynię, pomoc) wówczas poniesiony wydatek jest niewątpliwie szkodą a równocześnie ceną utraconego przez ławnika zarobku.

Żądanie odszkodowania z podaniem jego wysokości musi ławnik zgłosić w terminie 3-ch dni, do ukończenia czynności, do której ławnik był powołany, przedstawiając lub powołując stosowne dowody, zaś ocena tych twierdzeń i celowości ich sprawdzenia należy do przyznającego odszkodowania kierownika sądu, który w równej mierze dbać winien o interesy Skarbu Państwa, jak i o to, aby obowiązki ławnika nie stały się dla obywatela ciężarem wykraczającym poza granicę przewidzianą przez ustawodawcę.

Warszawa, dnia 11 marca 1952 r.

Dyrektor Departamentu Nadzoru Sądowego:
Henryk Chmielewski

Poz. 9.

PISMO OKÓLNE

w sprawie kart Op.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich
Obywateli Prezesów Sądów Powiatowych.

Departament Nadzoru Sądowego stwierdził przy sposobności lustracji jak i opracowywaniu wykazów ruchu spraw z sądów powiatowych, że ujęte w tymczasowym regulaminie sądowym (§§ 309—321, 366—367, 576—577) zasady biurowości w sprawach opiekuńczych nie są jeszcze w niektórych sądach należycie rozumiane i stosowane.

Z powyższych przepisów wynika jasno, że postępowanie poprzedzające orzeczenie o ustanowieniu opieki (kurateli) bądź o poddaniu rodziców ograniczeniom przewidzianym w art. 60—61 Kodeksu Rodzinnego wpisuje się do repertorium Ns i akta tego postępowania znaczone są sygnaturą Ns. Jeżeli w wyniku postępowania została już ustanowiona opieka (kuratela) albo władza rodziców poddana ograniczeniom, wówczas należy sprawę jako zakończoną zakreślić w repertorium Ns. (§ 164) zaś stosowne akta Ns staną się częścią akt opiekuńczych (§ 310 i 366): Analogicznie stosuje się powyższą zasadę w przypadkach omówionych w § 317 tymcz. reg. sąd. (§ 367).

Akta opiekuńcze składają się zatem z jednych lub większej ilości akt Ns (w których postępowanie zakończono) oraz z pism, dokumentów i korespondencji narastającej w toku trwania opieki (kurateli, ograniczeń rodziców) — do ewidencji zaś zwykłych czynności z zakresu opieki przeznaczona jest tylko karta Op. (§ 309, 320) nie zaś jakiekolwiek repertorium. Omówiony w § 353 tymcz. reg. sąd. kalendarz jest tylko księgą pomocniczą mającą istotne znaczenie dla terminowości czynności.

Z powodu mylnego stosowania powyższych przepisów regulaminowych również i wykazy ruchu spraw odnośnie spraw Ns i kart Op. są często niewłaściwie wypełniane.

Nie należy spraw opiekuńczych, jak to czynią niektóre sądy wykazywać w rybryce przeznaczonej dla spraw Ns. z dopiskiem: „w tym... „spraw opiekuńczych". Z chwilą wykonalności orzeczenia o ustanowieniu opiekuna należy sprawę Ns zakreślić, założyć natomiast kartę Op. Karty Op. muszą więc równać się ilości czynnych opiek.

W wykazach ruchu spraw i czynności przeznaczona jest dla celów statystyki spraw opiekuńczych wyłącznie rubryka pozioma nr 17. W rubryce tej wpisywać należy w łamie 3 ilość kart Op. pozostałą z okresu poprzedniego — w łamie 4 ilość nowych kart założonych w okresie sprawozdawczym (§ 310) — w łamie 5 ilość kart wycofanych z kartoteki czynnej w okresie sprawozdawczym (§ 318) wreszcie w łamie 6 ilość nie wycofanych kart Op. pozostających na okres następny. Liczby te zgodzić się powinny ze stosownymi liczbami kart i np. gdyby mimo istniejących podstaw kart Op. w danym sądzie nie założono, nie należy o ilość niezałożonych kart powiększać ilości w łamie 4 wykazanej, lecz dopisać uwagę „dla... opiek. kart nie założono z powodu...".

Zaznaczyć w końcu należy, że karty Op. wycofane z kartoteki czynnej (§ 318) należy osobno przechowywać nadal w sekretariacie, gdyż zastępują one repertorium, nie zajmują wiele miejsca a mogą być przydatne w przypadku późniejszych poszukiwań w związku z korespondencją, sporami między opiekunem a małoletnim itp.

Proszę Obywateli Prezesów Sądów Powiatowych o omówienie z sędziami i urzędnikami sekretariatów wszystkich przytoczonych wyżej przepisów regulaminowych oraz o dopilnowanie by wykazy ruchu spraw były w przyszłości prawidłowo sporządzone a nadto, by sąd zaopatrzony był stale w stosowną do potrzeb ilość kart Op.

Warszawa, dnia 3 marca 1952 r.

Dyrektor Departamentu Nadzoru Sądowego:
Henryk Chmielewski

Poz. 10.

PISMO OKÓLNE

w sprawie czynności śledczych, dokonywanych przez personel schronisk dla Nieletnich.

Do
Ob. Ob. Przewodniczących
Wydziałów dla Nieletnich.

Ministerstwo Sprawiedliwości na podstawie badania akt spraw karnych przeciwko nieletnim stwierdziło, że niektóre sądy dla nieletnich kierując zatrzymanych tymczasowo do schronisk dla nieletnich nakazują z reguły co do każdego zatrzymanego przeprowadzenie badań przez Poradnię- Psychologiczno-Wychowawczą, inne zaś sądy nie wydają personelowi schroniska w tych przypadkach żadnych poleceń ani wskazówek dotyczących szeregu innych zasadniczych czynności śledczych.

Celem uregulowania tego zagadnienia na podstawie art. 477 k.p.k. i § 525 Tymczasowego Regulaminu zaleca się, aby sądy dla nieletnich przekazując odpis postanowienia o zatrzymaniu wydawały jednocześnie personelowi schroniska konkretne zarządzenia i wskazówki dotyczące:

1) przeprowadzenia obserwacji zatrzymanego, celem ustalenia cenzusu szkoły podstawowej, zawodowej, umiejętności lub uzdolnień zawodowych, technicznych lub humanistycznych,
2) przeprowadzenia badań psychologicznych lub psychiatrycznych w celu ustalenia poziomu rozwoju umysłowego, stanu zdrowia psychicznego (w zależności od potrzeby),
3) przeprowadzenia badania stanu zdrowia fizycznego,
4) przesłuchania zatrzymanego w charakterze podejrzanego lub świadka na wskazane okoliczności,
5) zakazania wszelkich odwiedzin, względnie zezwolenia na dopuszczenie odwiedzin przez pewne wskazane osoby,
6) nakazanie przedkładania sędziemu dla nieletnich wszelkiej korespondencji adresowanej do zatrzymanego względnie polecenia cenzurowania we własnym zakresie tej korespondencji,
7) przedłożenia sędziemu dla nieletnich opinii z wyników obserwacji tymczasowo zatrzymanego.

Wydawanie powyższych zarządzeń jest konieczne, tym bardziej, że personel schroniska dla nieletnich nie znając całości sprawy, która się toczy przeciwko danemu zatrzymanemu, nie jest w stanie ustalić, jakich badań należy względem niego dokonać i w jakim kierunku przeprowadzić obserwację.

Jednocześnie zwraca się uwagę na konieczność zawiadamiania schroniska dla nieletnich o terminie posiedzenia sądowego (rozprawy głównej lub posiedzenia niejawnego) i to natychmiast po wyznaczeniu tego terminu, tak, aby umożliwić personelowi schroniska przygotowanie opinii z wyników

obserwacji i nadesłanie jej sądowi jeszcze przed posiedzeniem, by sędzia mógł zapoznać się z jej treścią.

Warszawa, dnia 22 lutego 1952 r.

Naczelnik Wydziału Sądownictwa dla Nieletnich:
Maria Gurowska.

Poz. 11.

PISMO OKÓLNE

w sprawie stosowania dekretu z dnia 5 sierpnia 1949 r. o reglamentacji niektórych surowców, półfabrykatów i wyrobów gotowych.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Powiatowych.

W rozpoznawaniu sądów powiatowych znajdują się sprawy o naruszenie przepisów dekretu z dnia 5 sierpnia 1949 r. o reglamentacji niektórych surowców, półfabrykatów i wyrobów gotowych (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 441) dotyczące nielegalnego obrotu drewnem, użycia drewna na inne cele niezgodne z warunkami zezwolenia (art. 11 omawianego dekretu), albo usunięcia drewna reglamentowanego (art. 10 dekretu). Drewno stanowiące przedmiot przestępstwa w takich sprawach znajduje się w większości przypadków pod opieką organów Milicji Obywatelskiej do czasu orzeczenia przypadku przedmiotu przestępstwa (art. 12 dekretu) a z powodu trudności technicznych nierzadko pozostaje na składach przed posterunkami Milicji Obywatelskiej narażone na działanie warunków atmosferycznych. Przy takim stanie rzeczy drewno stanowiące przedmiot przestępstwa w licznych przypadkach traci stopniowo swą wartość, co w skali ogólnopaństwowej powoduje znaczne straty dla gospodarki narodowej.

Celem zapobieżenia na przyszłość powstawaniu dalszych szkód tego rodzaju po wpłynięciu sprawy z art. 10 lub 11 dekretu z dnia 5.VIII 1949 r. dotyczącej naruszenia reglamentacji drewna, sąd winien ustalić — w jakich warunkach przechowywane jest drewno stanowiące przedmiot przestępstwa i po stwierdzeniu, że warunki przechowania nie zapewniają ochrony drewna od zniszczenia, sąd winien powziąć na posiedzeniu niejawnym postanowienie w trybie art. 147 § 2 k.p.k., bądź też wydać zarządzenie w przedmiocie oddania drewna na przechowanie w odpowiednich warunkach.

Sprzedaż drewna narażonego na zepsucie winna być przeprowadzona za pośrednictwem organów terenowych Państwowej Centrali Drzewnej.

Przed wydaniem omówionego postanowienia należy w miarę potrzeby zwrócić się do Milicji Obywatelskiej, o dokonanie szczegółowych oględzin przedmiotu przestępstwa. Protokół oględzin należy dołączyć do akt sprawy.

Warszawa, dnia 10 marca 1952 r.

Dyrektor Departamentu Nadzoru Sądowego:
Henryk Chmielewski

Poz. 12.

PISMO OKÓLNE

w sprawie prawidłowego sporządzania wykazu kwartalnego ruchu spraw o rozwód oraz uzupełnienia kart statystycznych prawomocnych wyroków orzekających rozwód.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich

W związku z wątpliwościami, jakie powstają przy wypełnianiu rubr. 11 wykazu kwartalnego ruchu spraw o rozwód — wzór Nr 1R („oddalono powództwo ze względu na dobro małoletnich dzieci") Ministerstwo wyjaśnia, że w rubryce tej należy podawać wyłącznie te sprawy, w których wzgląd na dobro dziecka był jedyną przyczyną oddalenia powództwa; jeżeli natomiast wzgląd na dobro dziecka stanowił tylko jedną z przyczyn oddalenia, sprawa winna być odnotowana w rubr. 13 („oddalono powództwo z innych przyczyn").

Dla ułatwienia pracy sądów przy sporządzaniu kwartalnych wykazów ruchu spraw o rozwód (wzór nr 1R) i wykorzystania materiałów, zawartych w kartach statystycznych prawomocnych wyroków orzekających rozwód, sędziowie wypełniający te karty statystyczne winni podawać w rubr. 8 karty statystycznej w wolnym miejscu, koło cyfry 1) art. 30 § 1 K.R. lub art. 30 § 2 K.R.

Umieszczenie takiej wzmianki umożliwi sądom wypełnianie rubr. 7 i 8 wykazu ruchu spraw wzór nr 1R bez przeglądania repertorium, przy czym dane z kart statystycznych mogą być w zupełności wykorzystywane przy wypełnianiu wykazu nr 1R, w szczególności przy wypełnianiu rubr. 5—10 wykazu.

Ministerstwo nadmienia, że uzupełnienie karty statystycznej nastąpiło z inicjatywy ob. W. Trzemżalskiego, sekretarza Podkomisji Usprawnienia Administracji Publicznej przy Sądzie Wojewódzkim w Katowicach.

Warszawa, dnia 21 lutego 1952 r.

Wicedyrektor Departamentu Organizacyjno-Administracyjnego
Bronisław Person.

Poz. 13.

PISMO OKÓLNE

w sprawie niszczenia zużytych i wycofanych okładek legitymacji służbowych.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich
Obywateli Prezesów Sądów Powiatowych.

Obywatele Prezesi zarządzą, aby okładki zużytych i wycofanych legitymacji służbowych były z końcem każdego roku kalendarzowego komisyjnie i protokólarnie niszczone (przez przecięcie na 4 części) na miejscu, a powstała z tego makulatura była przekazywana do miejscowych (najbliższych) placówek Centrali Odpadków.

Warszawa, dnia 27 marca 1952 r.

w/z. Dyrektor Departamentu Kadr: **Anatol Truskier**

Stł. 7, zam. 313 z dnia 3.IV 1952 r. nakł. 2.000. Papier 60 g kl. VII A-1. 3-B-14986.

Cena 1,50 zł